

Prvi vsek četrtik in velja s posamezno vred ali v Mariboru s posameznim na dom za celo leto 30 K, pol leta 20 K, za četrt leta 10 K. Izven Jugoslavije 50 K. Posamezna se pošlje na upravnico „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroska cesta št. 5. List se dopušča do odpovedi. Posamezniki se plačuje naprej. — Telefon štev. 220. —

SLOVENSKI GOSPODAR

Udije „Kmet. takovnega društva“ dobivajo list brez poslušne ročnice. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. Rokopisni listi ne vračajo. Upravnitvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. Črna inseratna po dogovoru. Za vsa kratke oglase primeren povz. Nezapirite reklamacije so pošiljate prosila. — Telefon št. 220. —

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

26. številka.

Maribor, dne 30. junija 1921.

55. letnik.

Resnica o „velikanskih uspehih“ samostojnih poslancev.

Krav na široko se je razkoračila samostojna lahavost v 25. številki „Kmetijskega lista“. Kričavo objavljanje „velikanskih uspehov“ samostojnih poslancev je za vse hinavsko posejnanje gospode okoli „Kmet. lista“ tako značilno, da ga ne moremo mirno gledati, ne da bi v njem nagromadeniki laži ne razkrinkali. „Kmet. list“ piše o „velikanskih uspehih“ samostojnih poslancev. Kje so ti uspehi? Nikdar se niso davki tako izmogavali slovenskega kmeta kakor ravno sedaj, ko sedijo samostojneži v beogradski in ljubljanski vladi. Ako so samostojni voditelji tako mogočni gospodje, zakaj pa niso dosegli izenačenja davkov po vsej državi?

Zakaj je obremenjen z davki pred vsem slovenski kmet in zakaj se njegovi samostojni „voditelji“ ne brigajo zanj? Iz uradnih podatkov je razvidno, da plačuje v vsej državi slovenski kmet razmeroma največje davščine. Samostojni voditelji so imeli priložko dovolj, da v Beogradu zastavijo z ozirom na krivično odmerjevanje davkov svoje toliko hvalisane sposobnosti in sile. Tega seveda niso storili, ker so v borbi za izvoznice, do čisto plačana korita in poslaniška mesta na slovenskega kmeta popolnoma pozabili. Dokler je bila naša stranka v vladi, ni dovolila, da bi se davki počelvorili. Komaj so prišli samostojni v vlado, so bili davki v kratkem času za štirikratni iznos povišani.

Kaj pa je s trošarino, ki so jo de mokratski ministri naložili na kavo, sol, sladkor itd.? Za odpravo tega bremena, ki tlači v prvi vrsti kmeta in kmetско-delavske sloje, niso zganih samostojni poslanci niti z mezinom.

Pač pa so dosegli, da so se v dobi njihovega vladanja dvignile razne pristojbine, prenosnine in davke na dedščine. Po zatrevanju samostojnih poslancev so ta bremena ugodnosti in olajšave za našega kmeta. Na prvi strani kriči „Kmet. list“ o „velikanskih uspehih“ samostojnih poslancev, na drugi strani iste številke pa poroča, da se bo vpeljalo nove takse, ki se bodo plačevale izključno v dimarjih. Ali ni to največja lumparija, kar je svet poznal?

Samohvala o prostem izvozu žitne, ki so ga „dosegli“ slabostojni poslanci, je plitva in neumna. Vsi veste, da je naša država predvsem poljedelska in ne industrijska država. Kaj naj torej Jugoslavija izvažata? Morda stroje, motorje itd., katerih ne proizvajata? Kaj naj stori z živino in žitom, katerega ima v izobilju. Jasno je kot beli dan, da mora izvažati, a-

ko je navezana na uvoz drugih potrebnih. Izvoz žita se prepove samo takrat, kadar preči slaba letina in njej sorodna lakota. Isto je z živino; dokler je bilo še malo živine, se je izvoz omejeval. Sedaj, ko ima Srbija za pet dovolj živine, jo je treba izvažati in radi tega so Srbi dovolili izvoz. Carina se je samo znižala, ni pa odpravljena, kakor bi bilo potrebno. Znižati so jo pa morali radi tega, ker Avstrija ni bila več v stanju, kupovati radi visoke carine naše živine. Ako bi naši državni postopali drugače, omejevali izvoz živine, katere je sedaj dovolj, ohranili carino na isti višini, bi zaslužili po vsej pravici, da se jih posadi na zatožni klop.

Znižane carine so pesek, ki ga sujejo samostojni poslanci kmetškemu ljudstvu v oči. Kar bodo državne blagajne vsled znižane carine premalo sprejele, bodo davkoplačevalci doplačali z drugimi davki in pod drugimi na slovi. Stiskali jih bodo z direktnimi davki, pristojbinami, taksami itd.

Prometni davek bo prišel v novi, še hujši obliki in kmetje bodo nekolično pozno videli, koliko bodo morali plačevati vsled tega, ker bo novi prometni davek podražil vso trgovino in ves promet. Ta veliki „uspeh“ samostojnih poslancev bo slovenski kmet prav kmalu začutil na lastni denarnici.

Isto je z davka prosto žganjkuho. Naši poslanci so se zanj vedno borili. Na njihov pritisk se je moral finančni minister udati vsaj toliko, da mora med slovenskim in srbskim kmetom, ki za žganjekuho noče plačati niti vinarja, vladati popolnoma enakopravnost.

„Velikanski uspehi“ samostojnih poslancev niso nič drugega nego strah pred ljudsko sodbo. Boj, ki ga bijejo samostojni poslanci skupno z demokrati proti slovenski samoupravi ali avtonomiji gre namreč h koncu, z njih pomočjo bodo vkleinili naše ljudstvo v centralistične okove, gospodarsko odvisnost in suženjstvo. Grašni kom se vzbuja črna vest in radi tega se v svojih glasilih penijo v divjem in zlobnem podkovanju proti naši stranki, o kateri so vedno govorili, da je — uničena. „Velikanski uspehi“ samostojnih poslancev se bo slovensko kmetško ljudstvo spomnilo posebno tistokrat, kadar bodo nad njegovim hrbtom vihteli beogradski mogočni valpotski bič in kadar bodo davčni vijaki polagoma lomili njegove kosti.

Naša stranka, ki se je v najtežavnjših časih — v svetovni vojni —

pogumno borila za obstanek slovenskega kmeta, ne bo odnehala v boju za njegove pravice nikdar in pod nobenimi pogoji. Zaslužno plačilo pa čaka tiste, ki so ga prodali za Judežve groše in osebnemu častihlepju na ljubo.

Delo „samostojnežev“ za kmetško ljudstvo.

„Ginljivo“ je gledati koritarje samostojnežev, kateri so s takimi obljubami nastopili lansko leto pri volitvah v konstituanto, da so premotili mnogo naših ljudi — Evo jih! Mesar Pucelj — minister-strokovnjak v računih in menjarstvu denarja, Iv. Urek — podpredsednik skupščine, živinski dohtar Rajer — direktor razredne loterije — mlinar Dobnik — podpredsednik vlade, leni, nesposobni Demšar, poverjenik, liberalni agitator Jamnik — poverjenik, nebroj agitatorjev, — sekvestri in nadzorniki na graščinskih posestvih. Tako izgleda nesebično, požrtvovalno delo za kmetško ljudstvo!

Kaj pa dobi ljudstvo od teh sijajno plačanih voditeljev Samostojne stranke? Dobi sledeče dobrrote:

1. Vedno večja bremena, več vajakov, več žandarjev.
 2. Sme plačati kupnino za Turke v znesku 1.200 milijonov kron.
 3. Sme plačati za ruske vojake mesečno 24 milijonov kron.
 4. Mora mirno gledati zapravljanje denarja v posameznih ministrstvih, tudi v kmetijskem.
 5. Mora trpeti, da se za „samostojneže“ ustvari masno plačano mesto (brez dela) podpredsed. vlade v Ljubljani.
 6. Dobi zvišani zemljiški davek, davek na dedščine in desetek, zvišane razne pristojbine itd.
 7. Dobi kupljeno ustavo, katero odklanjajo skoraj vsi hrvatski poslanci in ogromna večina slovenskih poslancev, proti kateri nastopajo vsi kmetijski poslanci izvemši poslance Samostojne.
- Kmetško ljudstvo! Teh novih bremen, katerih je naložila vlada, odkar so samostojni vstopili v vlado, ne bo mogel kmet dolgo nositi, a kaj zato. Samostojnežem je dovolj, da podprejo Pucelja, da mu ne bo treba iti v Ameriko, da sezidajo Ureku na državne stroške novo hišo, da rešijo z Ekonomom Drogenika in druge barantavce, da izvojujejo — staro pravdo za voditelje in agitatorje Samostojne; vse to pa naj plača ljudstvo v obliki novih zvišanih davkov in pristojbin.

Ljudstvo in šola.

Prva naloga vsake vlade v naši novi državi bi morala biti: urediti državo modro in pravično, uvesti dobro

upravo, da bodo vsi državljani zadovoljni, z dobro zunanjo politiko si zagotoviti meje in pripraviti srečen razvoj, pobijati draginjo z vsemi sredstvi, socialno pravično urediti razmere med posameznimi stanovmi. Toda odkar so liberalci s svojimi zavezniki vzeli vlado v svoje roke, delajo ravno nasprotno kakor bilo prav. Uprava je vedno slabša, pritožb ljudstva vedno več, nezadovoljnost vedno raste itd. Liberalno-samostojne vlade prva skrb je namreč braniti kapitaliste in veri ter cerkvi vzeti vso svobodo, pravico in upliv. Da bi to čimprej dosegli, so se vrgli na mladino in šolo. S pomočjo brezverskega Sokola in brezverske vzgoje v šoli bi radi v najkrajšem času uresničili svoje liberalne namene pri mladini. Ljudstvu bi radi odvzeli vsak upliv, vsako pravico do šole in vzgoje otrok. „Slov. Gospodar“ je že večkrat opozarjal slov. krščansko ljudstvo na nevarnost, ki preti naši mladini, krščanski vzgoji in šoli od liberalcev in samostojnežev, katerim z vso vnemo pomaga liberalno misleče učiteljstvo, ki se da od Pribičevića in Žerjava zlorabljeni kot priprega za liberalno-kapitalistični voz. Načrte, po katerih bi se naj po želji liberalnega učiteljstva uredila šola, mora slov. ljudstvo odločno odkloniti, zavreči. Oni hočejo, da bi imela pri šoli in vzgoji otrok govoriti samo kak liberalni minister in učitelj, starši bi naj smeli samo plačevati. Najdražji svoj zaklad, svojo deco, izročijo starši šoli, in naj bi ne imeli nič govoriti, kako se naj otroci vzgajajo?

Otroci so last starišev in ne države ali učiteljstva, zato pa imajo v prvi vrsti stariši določevati, kaka bo šola, kako se naj otroci vzgajajo. Učitelji morajo biti v službi ljudstva, starišev, katerih deco imajo vzgajati in poučevati, ne pa sluge države ali kakih zagriženih ministrov ali strankarjev. Zato bi učitelji morali stati na strani krščanskih starišev, ki hočejo, da se njihovim otrokom da krščanska vzgoja v šoli, ne pa na strani zloglasnega Žerjava, ki se je zaklel, da hoče iztrebiti katoliško vero iz Slovenije. Ali naj taki ljudje vzgajajo mladino krščanskih starišev? Kako steklo zagriženi sovražniki krščanske vzgoje so liberalni učitelji, nam kažejo besede predsednika društva liberalnih jugoslovanskih učiteljev Luka Jelenca, ki je rekel: „Učitelji, ki so člani krščanskega društva slovenskih učiteljev Slomškove zveze, ki so torej krščanskega mišljenja in so za krščansko vzgojo, morajo ali iz Slomškove zveze ali pa bodo izgubili službo“. Tako daleč smo torej že: učitelje, ki se držijo krščanskih načel, ki so za versko vzgojo, hočejo spoditi iz službe. Slovensko ljudstvo, te besede si dobro zapomni. Te besede kažejo, da so se liberalni učitelji popolnoma vdinili Pribičeviću in Žerjavu, da so oni zakleti

Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevel Paulus.

(Dalje.)

In solze so mi prišle, ko sem pomislil, da bo ta nerodni, tuji deček odlej pomagal moji ljubi materi. Bojim se, da sem prav po pasje ravnal z njim. Novinec je bil in prav neokretn fant, kregač sem ga in ga zbadal kjer se je le dalo.

Noč je minila in drugi dan po obedu sva se s Tomom spet odpravila na pot. Poslovil sem se od matere, od dolinice, kjer sem živel, odkar sem na svetu, in od ljubega, starega „Admirala“, ki mi pa ni več tako ugajal, odkar je bil popravljen in pobeljen. Moja zadnja misel je bil kapitan. Spomnil sem se ga, kako je hodil ob obrežju s svojim starim klobukom, ki je za njim tičalo petelinje pero, s svojo brazgotino na licu in velikim daljnogledom pod pazduho.

Pa zavila sva krog griča in hiša mi je izginila izpred oči. —

O mraku naju je pobral pri „Kroglju Juriju“ poštni voz. Sedel sem sja-

njen med Tomom in debelim starim gospodom in kljub nagli vožnji in mrzlemu nočnemu zraku sem kmalu trd zaspa. In spal sem vso pot čez griče in doline od ene pošne postaje pa do druge in šele močen sunek med rebra mi je odprl oči.

Stali smo na ulici sredi mesta — pred velikim poslopjem in beli dan je že sijal z neba.

„Kje smo?“ sem vprašal.

„Bristol!“ je rekel Tom. „Doli z voza!“

Grašček Trelawney si je najel stanovanje daleč spodaj pri ladjarnah, da je laže nadzoroval delo in popravila na naši jadrnici.

Tja doli sva morala s Tomom in na moje veliko veselje naju je peljala pot vseskozi ob pristaniščih in mimo ladij vseh mogočih velikosti in vrst in narodov celega sveta. Na eni so si mornarji prepevali pri svojem delu — na drugi so viseli gori med jadrni, visoko nad mojo glavo, na vrveh, ki so bile videti tenke kakor pajčevina.

Čeravno sem živel vse življenje ob obrežju, se mi je zdelo, da nisem bil

še nikoli tako blizu morja kot danes! Duh katrana in morske slane vode je bil čisto drugačen tukaj! In ljudje, ki sem jih videl! In vsi so bili daleč od onstran morja! Stari, ogoreli mornarji so me srečavali, z zlatimi obročki v ušesih, z navihanimi brkami in lasmi, spletenimi v kite, gugajoč se in nerodno so stopali, videlo se jim je, da se navaženi na zibajoče se ladijske arve. Če bi bil srečal kralje in kneze, ne bil bi jih gledal s tolikim radostnim zanimanjem, kakor te raznovrstne pomorske postave!

In tudi jaz pojdem na morje, čez morje na brzi jadrnici, s pevajočimi, držnimi mornarji, neznanemu in bajnemu otoku naproti, iskat zakopana zaklade!

Ves zatopljen v svoje prelepe sanje sem prišel s Tomom pred velik hotel. Graščak Trelawney, oblečen kot pristen omorski častnik, v sinjemodri sukni in ob belih hlačah, je ravno kar stopil iz vrat. Lice se mu je smežalo, in izvrstno je posnemal zibajoče se lioje pravega pomorskega.

„Glej jih! Dobrodošli!“ je vzklik-

nil. „In sinoči je prišel že tudi gospod zdravnik iz Londona! Imenitno! Vsa družba je zbrana!“

„Oj, gospod graščak, kedaj pa odjadramo?“ sem kriknil.

„Kedaj odjadramo —?“ je dejal — „jutri —!“

VIII.

Po zajutruku mi je dal graščak neko pismo na Dolgega Johna Silver, krčmarja v gostilni „Pri daljnogledu.“ Brez velike težave je bom našel, mi je pravil, naj le samo grem na obrežju ob ladjarnah in skrbno pazim na nizko hišico z novim napisom.

Odpravil sem se na pot ves vesel, da bom spet gledal ladje in mornarje. Prerival sem se skozi goste trume ljudi, med tovari, zaboji in zavoji, ker ob tem času je v pristanišču najbolj živo, in končno sem našel gostilno „Pri daljnogledu.“

Naredila je pravec ugoden utis. — Napisu se je videlo, da je bil šele sedaj pred kratkim nov, na oknih so viseli lični rdeči zastori, tla so bila lepo snažno umita. Od dveh strani so bila vrata v nizko, pa prostorno pivsko sobo. (Dalje prihodujo.)

sovražniki krščanske vzgoje, da ne poznamo nobene svobode vesti in prepričanja, da svojim sotovarišem učiteljem ne privoščijo niti službe niti kruha, če so ti tovariši krščanskega mišljenja. Te besede voditelja liberalnega učiteljstva razodevajo čudovito surovost in neolikost in da, čisto navadno podivjanost, vsakega čuta dostojnosti. Ali so taki voditelji sposobni za vzgojitelje mladine? Ali se je potem čuditi, da se surovost tako širi med mladino, ako so njeni glavni voditelji tako surovih besed?

Gospod Luka Jelenc, pred vso javnostjo Vas mora biti sram teh besed. Prepričani smo, da še vendar niso vsi liberalni učitelji tako daleč zašli kakor njihov voditelj. Če smo te obsodbe vredne besede Jelenceve ožigosali, pa se naj to ne smatra za napad na učiteljstvo, ampak samo opomin njegovemu voditelju, da naj svojo protiverško steklost kroti in govori tako, kakor se spodobi. Slov. starše pa taki izbruhi opozarjajo, da naj bodo na straži pred takimi odgojitelji otrok, ki bi radi dosegli, da ne sme krščanski učitelj niti v šolo več. Svarimo učiteljstvo, ki še pametno in dostojno misli, da ne gre za takimi voditelji, ki hočejo iz šole spoditi učitelje, ki so za versko vzgojo, ki so krščanskega mišljenja. Velik dobitnik naroda je dober krščanski učitelj, pa tudi velik škodljivec brezverski učitelj, poguba za vsak narod je brezverska vzgoja, kakršno hočejo vsiliti tudi nam Pribičević in Žerjav s pomočjo liberalnega učiteljstva. Gospod Luka, kaj pa če se bodo krščanski starši vzdramili in nastopili zoper vaše brezverske namene; starši imajo stokrat večje pravice ko vi, odločevati, kateri učitelj sme v šolo in kateri ne. Zapomnite si vi in vaši: v krščanskih šolah ima pravico in prostor samo verska vzgoja in krščanski učitelj. Ako bote tako nastopali, potem bomo krščanski starši nastopili za svoje pravice v šoli odločno in brezobzirno. Mi vas dobro plačujemo, vi ste zavoljo nas tukaj in ne mi zavoljo vas. Naše otroke ste dolžni vzgajati tako kakor je naša volja, ne pa kakor bi kak Pribičević ali Žerjav in njih ponižni sluga Luka Jelenc komandiral.

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Pašičevi beograjski vladi se godi slabo v očiglednem, občnoveljavnem glasovanju za sprejem centralistične ustave. Vladinovi so že razobzneli po svojem časopisu, da bo za nas Slovence in Hrvatov pogubonosna ustava sprejeta min. soboto, nato bo pa Pašič popeljal vse poslance, ki so glasovali za ustavo, na Kosovo polje, kjer bi naj bilo veliko slavlje sprejema ustave. Pa ravno pretekli teden so se pojavile nove težkoče za sprejem ustave iz vrst vladnih Turkov. Vlada je že sklenila pogodbo z različnimi bankami, da jej te posodijo dve milijardi za nakup turških glasov. Sedaj pa zahtevajo vladni Turki spremembo člena ustave, ki govori o upravni razdelitvi države. Te novi turški zahtevi se je uprl Pašič, ki hoče mesto drago kupljenih Turkov pridobiti za vlado in ustavo srbske za mljodradnike in socijalne demokrate, katerimi se že pogaja. Kako bodo izpadla ta pogajanja, ve sam Bog! Ako pa se bodo razbila, nima vlade večine in bo morala podati ostavko. Pravice in pišejo, da bodo centralistično ustavo vsilili, potem pa razpustili konstituantno. Končnoveljavno glasovanje o sprejemu ustave se bo še znatno zavleklo, in je vprašanje, če se bo sploh vršilo, ker se sedanja koritarska vlada boji sramote, da propade pri glasovanju. Dostojni so Pašičevi edino zvesti podrepaniki naši samostojni izvozniki in vsem lumparijam udani demokrate. Vsekakor stoji danes Pašič s svojo vlado pred takimi težkočami in zapletitjaj, da jih bo težko premostil, in bo najbrž padel on s svojo ničvredno ustavo vred, katero je zveržil — brez volje in sodelovanja slovensko-hrvatskega ljudstva. — Našo edino luko Baroš pri Reki, ki nam pripade po mirovni pogodbi z Italijo, nam je hotel "dobri" Pašič zmešetariti pod italijansko vrhovno oblast. Radi te njegove mešetarije z Italijani so ga začeli ostro napadati v zbornici razni poslanci in Pašič je izjavil v parlamentu, da se ne bo pogajal z Italijani radi

Baroša tako dolgo, dokler Lahi ne izpraznejo celotnega našega ozemlja.

V italijanskem novem parlamentu se držijo nad vse dobro in hvalevredno naši slovenski poslanci, katere je poslalo naše ljudstvo v rimski parlament iz neodrešene domovine.

Grško-turški spor radi ozemlja v Mali Aziji še traja nadalje. Antanta je hotela posredovati v tem sporu, a so odklonili to posredovanje Grki. Grška tudi naznanja, da je prešla v vojno stanje s sovjetsko Rusijo.

Na Angleškem že štrajkajo rudarji nekaj mescev. Sedaj so angleški rudarji zopet naprosili vlado, da bo ta ponovno posredovala med rudarstvom in posestniki rudnikov. Angleški rudarski štrajk bo po tem posredovanju gotovo kmalu končan.

Tedenske novice.

t Za nove naročnike! Prosimo naše može, mladeniče, žene in dekleta, da te dni greste k sosedom in prijateljem ter jih s prijazno besedo nagovorite, naj si vendar naročijo »Slov. Gospodarja«. Naročnina znaša do novega leta samo 20 K, za četrta leta pa 40 K. Posebno občinski župani, obč. svetovalci in odborniki bi naj bili vsi naročeni na »Slov. Gospodarja«. Naročnino pošljite po nakaznici na naslov »Upravništvo «Slov. Gospodarja», Maribor, Cirilova tiskarna«. Razširimo naše liste do zadnje slovenske hiše. To je sedaj najvažnejše delo naših vrlih zaupnikov. Pozdravljeni vsi, ki se trudite za razširjenje katoliškega časopisja!

t Kdo bo glasoval od Slovencev za centralistično ustavo in za rop slovenske avtonomije? Ako bo sedanja centralistična ustava sploh sprejeta, bodo za njo glasovale sledeče kupljene izdajice slovenskega naroda: 1. Demokrat in celjski advokat dr. Nekoslav Kukovec. 2. Demokrat in svoječasni paša Slovenije dr. Gregor Žerjav, »uradnik« Jadranske banke. 3. Demokrat ljubljanski profesor Josip Reis' ner. 4. Samostojni »kmet« dohtar Vošnjak. 5. Ivan Puocelj, mesar in sedanji minister iz Velikih Lašč. 6. I. Rajer, samostojni živinozdravnik v Kostanjevici. 7. I. Majcen, gostilničar in mesar v St. Janžu in eden izmed glavnih liberalnih kolovodij kranjskih samostojnežev. 8. Ivan Mermolja, samostojni begunec, vrtnar in prekupec iz Pesnice. 9. Jože Drolenik, bivši štajerčijanec in zganjar pri Sv. Juriju ob južni žel. 10. Ivan Urek, slabostojni kmet in graditelj nove hiše na račun slovenskih davkoplačevalcev iz Globokoga pri Brezčah. 11. J. Kušar, posestniški sin v Kranjskih Notranjih Goricah ter neizvoljeni samostojni poslanec Ivan Kirbiš iz Prepol, svinjski mešetar. Ta imena smo objavili, da bo naše ljudstvo znalo, kdo od Slovencev ga je prodal za denar in izvoznice srbskemu centralizmu.

t Koliko stane naše davkoplačevalce vsak turški glas za ustavo? Na vsacega turškega poslanca, ki bo glasoval za centralistično ustavo, pride 47 milijonov. Lepa svota!

t Turkom hoče vlada izplačati, kar jim je obljubila za odkup veleposesti, radi tega pa je najelo finančno ministrstvo pri raznih bankah 2 milijardi posojila, ki bodo zginile v turških žepih tudi na račun žuljev slovenskega kmeta samo, da pride pod Pašičev klobuk centralistična ustava.

t Upravičen poziv. Turki se nekaj zopet puntajo in izjavljajo, da bodo glasovali proti ustavi, ako jim vlada ne izpolni prav vseh njihovih zahtev in želj. Z ozirom na zopet nove muslimanske zahteve pozivajo Turke srbski časopisi: »Morate glasovati za ustavo, ker ste za to plačani!« Isto ko o Turkih, velja tudi o naših samostojnežih.

t Kaj je centralizem? Na to vprašanje so prinesli časopisi dober odgovor in pišejo: Centralizem je: Ako eden jemlje, drugi pa dajejo; ako samo eden zapoveduje; ako drži samo ena roka uzde sto konj; ako le z enim plugom orje cela vas; ako vsi sejejo, pa samo eden žanje i. t. d.

t Od vseh držav dobivamo odškodnino v milijonih svotah in čistem zlatu. Četrtno milijarde v zlatu dobimo od Nemčije in 43 milijonov pa od Bolgarov. Tako poročajo sedaj pred sprejetjem ustave demokratski listi. Vsi ti zlati milijoni pa nam prav nič ne zaležejo, davki so vedno višji, ljudstvo vedno

bolj nezadovoljno, ker romajo zlati milijoni za nakup vladnih glasov.

t „Edinost“ samostojnih poslancev Ko so prišli naši samostojni izdajalci slovenske samouprave v Beogradu, so se najpoprej vrinili v klub srbskih zemljoradnikov. Ker se zemljoradniki niso hoteli za izvoznice prodati vladi, so izstopili samostojneži iz kluba zemljoradnikov in osnovali svoj lastni klub samostojnih seljakov pod vodstvom štjurskega Drolenika. G. Drolenik pa je bil prehud zagovornik ropa avtonomije Slovenije, radi tega so se sprli samostojneži med seboj v Beogradu, odstavili Drolenika in sedaj sedi na izdajalskem tronu načelstva kluba samostojnih g. Mermolja. Naenkrat bomo čitali, da so se samostojni mešetarji, mešarji in verižniki med seboj ne samo sregali, ampak tudi stekli in jo je potegnil vsaki s svojo polno mošnjo na račun davkoplačevalcev na svojo lastno stran k od vlade napolnjenemu koritu.

t Urekova občina Globoko za avtonomijo! Med tem ko se Urek v Beogradu prodaja za centralizem, se izjavlja njegova domača občina Globoko za avtonomijo z smislu zahtev Slovenske kmetijske zveze. Toliko dajo Globočani na svojega domačega preroka.

t Za samoupravo Slovenije so se izrekle nadalje še sledeče občine iz delokroga marib. tajništva SLS: 176. Terbegovci, 177. Jelovec pri Kamnici, 178. Šetarova-Radehova, 179. Majšperk, 180. Cagona, 181. Ciglenca, 182. Ormož, 183. Cvetkovci, 184. Podgorci, 185. Sred. Gašteraj, 186. Gortina, 187. Spuhlja, 188. Sv. Florijan, 189. Sedlašek, 190. Kog, 191. Jastrepci, 192. Ogļjenšak, 193. Gor. Polskava, 194. Rogoznica, 195. Litmerk, 196. Žerovinci, 197. Lehen pri Ribnici, 198. Sv. Lovrenc nad Mariborom.

t Naši župani: pri Sv. Andražu v Slov. gor. Jože Zelenko, pri Sv. Barbari v Halozah Anton Stumberger, v Distinciji Alojzij Toplak, v Doleni M. Tominc, v Dolici Jožet Hauptman, v Drstelji Valentin Polanec, v Forminu Alojzij Brodnjak, v Gajovcih France Ranf, na Gorenskem vrhu Ivan Pošič, v Velikem Oklju Janez Podhostnik, v Gruškovoju Josip Feguš, v Janežovcih Matija Hole, v Livajcih J. Zelenik, pri Sv. Marjeti Franc Janžekovič, na Ptujski gori Jakob Rodošek, pri Sv. Marku Ivan Vršič, v Murčevcih Simon Kostanjevec, v Prvenocih Jakob Polanec, v Podvincih Martin Čeh, v Rogoznici Franc Rašl, v Zabovcih Jože Zemljanič, v Skorišnjaku Franc Lesjak, v Trnovcu-Sele Franc Skrbinšek, v Trnovski vasi J. Čuček, na Turškem vrhu Stefan Vesenjak, v Mintrovcih Franc Belec, na Biščekem vrhu Lovrenc Svaro, v Slovenji vasi Franc Zupančič, v Vurbergu Franc Zelenik, v Cirkovcih Simon Medved, v Hotinjavasi Franc Pišek mlajši, v Slapincih Josip Topolnik, v Bolehnečocih Franc Plavec, v Trbečevcih Fr. Horval, v Kraljevcih Jak. Flajsinger, v Krabonošu Franc Kegl, v Stančincih Lovro Vambergar, v Murščaku Lovro Divjak.

t Sokoli zaničujejo križ. 24. maja je bil v Zalcu pogreb Franca Viranta, gostilničarskega sina v Zalcu. Na čelu sprejema so kralji Sokoli. Ko se sprejema razvijajo, pošlje organist Zupanc fanta Adolfa Pečovnik, ki je nosil križ, naprej, da gre na čelu sprejema. Križ bi torej bil ravno pred sokolskim oddelkom. Toda takoj zavrne Sokol Vilko Kukec fanta s križem nazaj, češ: »Ne delaj sitnosti!« Fant se s križem vrne in organist ga hoče zopet poslati naprej. Fant pa pove, kaj mu je rekel Vilko Kukec. Duhovščina, ki je bila polnoštevilno povabljena na sprejema, se spogleda, a da se odvrne huji škandal nadaljuje sprejema. Na pokopališču pa povzame brez vsakega dovoljenja isti Sokol Vilko Kukec besedo in začne proslavljati rajnega, kako mu je bila sokolska ideja najsvetejša, kako kot demokrat ni klonil ne duha ne tilnika pred ultramontanizmom, to je pred katoliško cerkvijo. Take za katoliško Cerkev in verne katoličane žaljive izraze si je drznil izustiti na cerkvenem prostoru svobodomiselnih Sokol Vilko Kukec. Za opisano sramotenje križa in katoliške cerkve pri cerkvenem opravilu so priča vsi, ki so se pogreba udeležili. Ker je Sokol Vilko Kukec motil cerkveno posest, bo moral zadevo obratnati še z državnim pravdništvom. So-

koli pa bodo seveda še zanaprej govorili, da niso proti veri! Zal, da se najdejo stariši, ki še sedaj po tolikih žalostnih zgledih in dokazih sokolskega brezverstva puščajo svoje otroke pri Sokolu in sokolskemu naraščanju.

t Sokolska narodnost. Pred kratkim je bila v Laškem razprava v tožbi ravnatelja Geiselreiterja in uradnika Puncuha zoper poštenega delavca Antona Kuder. Stranke so se poravnale. Advokat dr. Roš, ki je zastopal Geiselreiterja, je zahteval 100 K za Sokola. Kuder, ki je član Orla, se je ponudil, da bi raje plačal 200—300 K za Jugoslovansko matico. Toda Sokoli so to ponudbo zavrnili. Njim je več svobodomiselnih Sokol, ko neodrešeni bratje v laški sužnosti.

t Kmetijski tabor za ormoški okraj se vrši na Hardeku pri Ormožu v nedeljo dne 17. julija t. l. Začetek ob 3. uri popoldan. Govorijo poslanci »Jugoslov. kluba«. Po zborovanju ljudska veselica, združena z godbo in z raznimi zabavami. K obilni udeležbi se z ozirom na važna poročila poslancev vabi kmetijsko ljudstvo ormoškega okraja.

t Za cigane in Madžare. Ormoški liberali so ljudje posebne vrste in posebni ljubitelji ciganov in Madžarov. Pred nedavno je zaprosilo telovadno društvo Orel, da se mu prepusti za telovadbo občinski prostor v takozvani »občinski grabi.« Toda policajdemokrate so to prošnjo krátkoma odklonili. Sedaj so pa prišli v Ormož ljudje, o katerih se govori, da so ali cigani, ali Madžari. Je to nekak oiršus z godbo posebne vrste. Ljudem kažejo osle, opice itd., njihova godba pa igra zelo spakedrano »sokolsko vižo«, kar se pa ormoskim liberalcem zelo dopade. Liberalni župan je dal tej občini družbi na lastno roko takoj občinske prostore na razpolago, dočim jih je pa Orlu odrekel. Naše kmetijsko ljudstvo je vsled tega enostranskega postopanja liberalnega župana do skrajnosti razburjeno in se popraša, kako bodo neki odborniki naše Slovenske ljudske stranke obračunali s tem zagriženim liberalnim županom?!

t Skomine po županskem stolcu. Iz Runeč pri Ormožu se nam piše: V naši občini je dolgo let županoval vnet pristav zloglasnega ptujkega »Stajerca«, Miha Skoliber. To je tisti mož, ki je pogosto vabil k sebi kot goste razne zloglasne ormoške nemškutarje kot sodnika Pupaherja, Ljubeca itd. To je pa tudi tisti možakar, ki je, kadar se je delila podpora, poznal samo svoje ljudi in prednost so imeli samo njegovi delavci. Za župana je bil pri zadnjih volitvah izvoljen versko in narodno zavodni Franc Lipnik in zloglasni Skoliber je ostal na cedilu. Možakarja je pa to tako uzalilo, da je vložil ugovor zoper izvolitev. Čudno, poprej je zagotavljal, da ne mara biti župan, a sedaj se pa zopet poteguje za županski stolec. Toda ne boš Miha, mi občani nimamo do Skolibra nobenega zaupanja in ne maramo narodnih izdajic!

t Orlovska prireditev Savinjskega okrožja v St. Pavlu v nedeljo, 26. junija je izvrstno uspela. Udeležilo se je je veliko število Orlov in Orlic in naraščajo ne le iz Savinjskega okrožja, marveč tudi iz Celja, Teharja in Trbovelj. Že predpoldanski nastop naše krščanske telovadne organizacije je ljudi, med njimi tudi politične nasprotnike, ki so se pa dostojno vedli, v popolni meri zadovoljili. Popoldanska telovadba je med občinstvom, ki se je od raznih strani zbralo v največjem številu, našla veliko odobravanje. Po končani telovadbi je govoril poslanec dr. Hohnjec, ki je predpoldno tudi imel cerkveni govor za mladino. Misel naše krščanske mladinske organizacije napreduje v vseh krajih.

t K. Z. v Loki pri Zid. mostu je poslala na Jug. klub v Beograd naslednje resolucije. 1. Mladenci, ki odslužijo predpisan rok vojaške službe naj se brez vsake prošnje odpuste. 2. Doba vojaške službe bodi kratka. 3. Število vojakov naj se omeji na najnižjo stopnjo. 4. Z vojniki naj se lepše ravna. Prehrana zboljša.

t Nadležnost židovskih in tujih zavarovalnic. Graška »Wechselseitige«, ki nima več pravice pri nas za zavarovati zoper ogenj, je oddala zavarovanje v Sloveniji kar neki židovski družbi »Jugoslaviji.« Ta židovski družbi nam ljudem po ljubljanskem liberalnemu advokatu Feticu s tožbo in urekuje velike stroške. Na opetovni-